Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 25.11.1988, sp. zn. 7 Tz 46/88, ECLI:CZ:NS:1988:7.TZ.46.1988.1

Číslo: 14/1990

Právní věta: U věci, která náleží do bezpodílového spoluvlastnictví obviněného a jeho manželky, musí soud zkoumat podmínky pro zabrání věci podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák. u obou spoluvlastníků a případný výrok, jímž podle citovaného ustanovení věc zabere, vyslovit tak, aby se vztahoval na obviněného i jeho manželku. Manželka obviněného má v trestním řízení postavení zúčastněné osoby.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 25.11.1988

Spisová značka: 7 Tz 46/88

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Osoba zúčastněná, Zabrání věci

Předpisy: 140/1961 Sb. § 73 odst. 1 písm. c 141/1961 Sb. § 42

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení krajského soudu v Ostravě z 12. 5. 1987 sp. zn. 1 T 58/87 a usnesení okresního soudu v Opavě z 8. 12. 1986 sp. zn. 5 T 176/86.

Z odůvodnění:

Usnesením okresního soudu v Opavě z 8. 12. 1986 sp. zn. 5 T 176/86 bylo podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák. rozhodnuto, že se obviněnému B. B. zabírá jeden stereo-videosytém JVC s příslušenstvím (dálkovým ovládačem a šňůrou k přístroji v originálním balení) uložený v depozitu okresní prokuratury v Opavě pod položkou 16/86. Stížnost, kterou proti tomuto usnesení podal obviněný, byla usnesením krajského soudu v Ostravě z 12. 5. 1987 sp. zn. 1 To 58/87 podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal generální prokurátor ČSR stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného B. B. Odůvodnil ji tím, že soudy, které věc v obou stupních projednávaly, nerespektovaly práva zúčastněné osoby – manželky obviněného E. B. jako bezpodílové spoluvlastnice věci, která měla být zabrána. Zejména jí nebyla doručena obžaloba, popř. samostatný návrh na zabrání věci, nebyla jí dána lhůta k přípravě jednání, nebylo jí dáno právo k věci se vyjádřit a nebylo

jí ani zasláno usnesení o zabrání věci. Dále je stížností pro porušení zákona vytýkáno, že krajský soud nezkoumal zákonné podmínky pro zabrání věci ve smyslu § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák., neboť vzhledem k okolnostem případu, uložení peněžitého trestu a osobě obviněného lze stěží dovodit, že bylo v obecném zájmu, aby věc byla zabrána ve prospěch státu. Závěrem stížnost pro porušení zákona navrhuje, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným usnesením krajského soudu v Ostravě byl v neprospěch obviněného porušen zákon v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení, které mu předcházelo, v ustanovení § 42 tr. ř. a § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák., aby napadené usnesení zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 t. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rozsahu uvedeném v § 267 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní soud rozhodl o zabrání věci podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák. v hlavním líčení samostatným usnesením, které následovalo po vyhlášení rozsudku, jímž byl obviněný uznán vinným trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zák. Přitom však okresní soud pochybil, jestliže o termínu konání hlavního líčení nevyrozuměl manželku obviněného E. B., přestože již z důkazního materiálu z přípravného řízení bylo zřejmé, že jmenovaná měla být již od počátku trestního řízení považována za zúčastněnou osobu ve smyslu § 42 odst. 1 tr. ř., neboť část finančních prostředků ke koupi přístroje, který byl předmětem zabrání věci, pocházela z bezpodílového spoluvlastnictví obou manželů.

Podle § 42 odst. 1 tr. ř. tomu, jehož věc byla zabrána nebo podle návrhu má být zabrána (zúčastněné osobě), musí být poskytnuta možnost, aby se k věci vyjádřil; může být přítomen při hlavním líčení nebo veřejném zasedání, činit při nich návrhy, nahlížet do spisů a podávat opravné prostředky. Podle § 42 dost. 2 tr. ř. jsou všechny orgány činné v trestním řízení povinny zúčastněnou osobu o jejích právech poučit a poskytnout jí možnost jejich uplatnění. Protože žádný z uvedených úkonů nebyl učiněn, byl v řízení, které předcházelo napadenému rozhodnutí, porušen zákon v ustanovení § 42 odst. 1, odst. 2 tr. ř. v neprospěch obviněného.

Napadené usnesení je vadné i z toho důvodu, že bylo zabrání věci podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák. vysloveno jen u obviněného. U věci, která náleží třebaže zčásti do bezpodílového spoluvlastnictví obviněného a jeho manželky, musí soud výrok o zabrání věci vyslovit tak, aby se vztahoval na oba spoluvlastníky.

Okresní soud rovněž nepostupoval v souladu se zákonem, jestliže o zabrání věci rozhodl v hlavním líčení samostatným usnesením. Tento postup by přicházel v úvahu, pokud by soud rozhodoval o zabrání věci ve veřejném zasedání, které by si v hlavním líčení vyhradil podle § 230 odst. 2 tr. ř., nebo pokud by rozhodoval ve veřejném zasedání na návrh prokurátora podle § 239 odst. 1 tr. ř. Jestliže však soud rozhoduje v hlavním líčení a shledá-li u obviněného důvod k uložení ochranného opatření, může je uložit i bez návrhu prokurátora (§ 230 odst. 1 tr. ř.). V tomto případě však výrok o zabrání věci je povinen pojmout do rozsudku, jímž se rozhoduje otázka viny. Protože tak okresní soud neučinil, porušil zákon též v ustanovení § 121 písm. b) tr. ř.